

Managementletter 2018 gemeente Maastricht

7 december 2018

Deloitte Accountants B.V.
Amerikalaan 110
6199 AE Maastricht Airport
Postbus 1864
6201 BW Maastricht
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9901
www.deloitte.nl

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Datum
7 december 2018

Behandeld door
M. Kerstel
088 288 0369

Ons kenmerk
2018.057302/JO

Onderwerp
Managementletter 2018

Geachte leden van het college,

Wij hebben, conform het door uw gemeenteraad genomen besluit, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2018, de interim-controle voor de gemeente Maastricht uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne-beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Tevens heeft deze controle als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2018 te signaleren en onder uw aandacht te brengen. In deze managementletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen ter zake opgenomen.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door uw gemeenteraad verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe en rechtmatige beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan en de efficiency van de interne beheersing als geheel, en deze bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Wij wijzen u erop dat deze brief is opgesteld ten behoeve van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht, en daarom niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor het college, als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening.

Graag lichten wij deze rapportage en onze bevindingen en aanbevelingen nader aan u toe.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. A.J. Schutgens RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte zijn de 'Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, mei 2018' gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting	4
Bevindingen en adviezen	6
Ontwikkelingen en adviezen	17
Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren	23
Bijlage	39

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Onze hoofdboodschap aan de gemeente Maastricht

Bevindingen

Tijdens interim-controle 2018 hebben wij de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) van verschillende processen binnen uw organisatie beoordeeld. Naar aanleiding van deze beoordeling hebben wij een aantal aandachtspunten geconstateerd.

De bevindingen liggen alle in het verlengde van de bevindingen uit voorgaande controlejaren. Daarmee zijn er geen nieuwe bevindingen in het kader van de procesgang.

Verder verrichten wij als onderdeel van de jaarrekening-controle jaarlijks werkzaamheden in het kader van de IT-omgeving.

Actualiteiten

In het kader van de ontwikkelingen in de gemeentesector en wet- en regelgeving hebben wij de ambtelijke organisatie voorzien van het document "Actuele ontwikkelingen". Hier zijn de relevante aandachtspunten in meegenomen. Dit document is tevens als bijlage meegezonden bij deze managementletter.

Opvolging eerdere aanbevelingen

De managementletter 2017 en eerdere rapportages bevatten diverse aanbevelingen. Tijdens de interim-controle is de opvolging van deze adviezen inzichtelijk gemaakt. Verschillende aanbevelingen zijn nog niet of niet volledig opgevolgd.

Niet opgelost zijn de bevindingen met betrekking tot:

- De aanwezigheid van een frauderisicoanalyse
- Het zichtbaar toetsen van de voorzieningen (wordt de voorziening gevormd conform wensen en opdracht van het management/het college/de raad en is de uitputting conform plan)
- Het ontbreken van notulen omtrent tariefvaststelling Centre Ceramique, en het ontbreken van zichtbare controles op de ingevoerde tarieven en administraties

Deels opgelost zijn bevindingen met betrekking tot:

- De interne controle Jeugd en Wmo
- De zichtbare beheersingsmaatregelen bij het Theater
- Bepalen inbaarheid van SoZa-debiteuren
- Zichtbare wijzigingen in personeelsadministratie
- De leegstandscontrole voor binnen- en buiten-sportaccommodaties (onrechtmatig gebruik en volledigheid van de opbrengsten)
- De leegstandscontrole bij Kumulus (volledigheid van de opbrengsten)

Opgelost zijn de bevindingen met betrekking tot:

- De nota reserves en voorzieningen
- De leidraad IBOR
- De voorziening voormalig personeel
- Getrouwheid en rechtmatigheid lasten Jeugd en Wmo
- De voorziening groot onderhoud Maastricht Sport
- De controle op de memorialen

De specifieke beschrijving van de opvolging van de aanbevelingen is terug te lezen in het gelijknamige hoofdstuk (vanaf pagina 23).

Opvolging aanbevelingen 2017	
Niet opgelost	3
Gedeeltelijk opgelost	6
Opgelost	6
Totaal	15

Bevindingen en adviezen

Bevindingen en adviezen

Onze belangrijkste bevindingen en adviezen van de interim-controle 2018 samengevat

Naleving Europese aanbestedingsregels	<ul style="list-style-type: none">Bij de tussentijdse interne-controlewerkzaamheden heeft u diverse onzekerheden geconstateerd in de naleving van de Europese aanbestedingsregels. Op dit moment onderzoekt u of daadwerkelijk sprake is van financiële onrechtmatigheden bij het naleven van de Europese inkoop- en aanbestedingsregels. U kent hier hoge prioriteit aan toe en wij bevestigen het belang hiervan. Wij adviseren u om specialisten met kennis van de aanbestedingsregels bij uw analyse te betrekken en te komen tot een eenduidig standpunt ten aanzien van de rechtmatigheid van de inkoop.
Sociaal domein	<ul style="list-style-type: none">De gemeente Maastricht had in het verleden tekorten op het sociaal domein. Daarom heeft u in 2017 diverse acties doorgevoerd om de tekorten in navolgende jaren te reduceren. Deze betreffen onder andere: het inzetten van gelden Participatiewet (Buig), de realisatie van de 'draaiknoppen' en de ruimte in de reguliere begroting (dekking reserves). Wij adviseren u de ontwikkelingen in de financiën van het sociaal domein te blijven monitoren.
Jaarrekeningposten	<ul style="list-style-type: none">Jaarlijks vragen wij aandacht voor de tijdige actualisatie van de onderbouwingen van de schattingsposten in de voorzieningen (te denken valt aan: voorzieningen buiten- en binnen-sport, preventief groot onderhoud en voormalig personeel) en de grondexploitaties (middels een bijeenkomst medio december zullen wij met uw organisatieonderdeel Beleid en Ontwikkeling en onze specialist vanuit Real Estate afspraken maken over welke exploitaties wij gaan controleren). Het betreft hier materiële posten voor de gemeente Maastricht, waarbij een onderbouwing middels toetsbare brondocumentatie nodig is. Wij verzoeken u om tijdig eventuele standpunten en overwegingen met ons af te stemmen, zodat wij bij de start van de jaarrekeningcontrole overeenstemming hebben over de materiële schattingsposten in de jaarrekening.
Persoonsgebonden budget	<ul style="list-style-type: none">Indien u de betrouwbaarheid van de PGB-lasten wilt vaststellen door middel van het uitvoeren van aanvullende detailcontroles op de prestatielevering, dan adviseren wij u interne-controlewerkzaamheden uit te voeren conform de notitie PGB-verantwoording (van de commissie BADO). Middels deze werkzaamheden kunt u de prestatie vaststellen van de door de gemeente bestede middelen. Dat betekent niet dat de onzekerheid (in 2017 € 7.211.092) daarmee uit zal blijven. Hier bent u afhankelijk van de overige constatering bij de SVB.

Bevindingen en adviezen

Interne-controlewerkzaamheden

Bij uw gemeente is sprake van interne-controlewerkzaamheden. Deze controles vinden in eerste instantie plaats bij het desbetreffende organisatieonderdeel. Echter, in de afgelopen periode is de betrokkenheid bij de 'decentrale controle' vanuit de verbijzonderde centrale interne-controlefunctie bij Concernzaken zichtbaar geïntensiveerd. Hierbij valt te denken aan de volgende werkzaamheden:

- Verstrekking voorzieningen sociaal domein (Wmo en Jeugd): per heden zijn er nog geen IC-werkzaamheden verricht.
- Uitkeringen in het kader van de Participatiewet: per heden zijn het eerste en tweede kwartaal 2018 gereed.
- Controle van het betalingsverkeer: per heden voor het eerste halfjaar uitgevoerd.
- Juiste en rechtmatige verwerking van salarissen.
- Rechtmatigheid van de aanbestedingen: eerste halfjaar 2018 gecontroleerd.

Ten tijde van de interim-controle heeft Concernzaken een aantal quickscans uitgevoerd met als doel leren en verbeteren. Hierbij gaat het om procesverbeteringen alsmede advisering/uitvoering van interne-controlewerkzaamheden. Deze quickscans zijn uitgevoerd voor de volgende organisatieonderdelen:

- Centre Ceramique
- Sociale Zaken
- Horizontaal toezicht

Deze quickscans/processen betreffen niet specifiek 2018, maar beslaan een bredere periode. Dit zorgt ervoor dat er vanuit de interne controle niet specifiek een rapportering wordt afgedwongen over, in dit geval, 2018.

De uitkomsten van deze werkzaamheden hanteren wij als input voor onze risicoanalyse en controleaanpak.

De controlewerkzaamheden zijn vastgelegd in het meerjarig interne-controleplan en vormen een vast onderdeel van de planning-en-controlcyclus. Voor 2019 zullen wij een nieuwe afspraak inplannen om de interne-controlewerkzaamheden verder te bespreken en te verdiepen. In het huidige plan zijn de aard en de omvang van de werkzaamheden nog niet uitgewerkt. Tevens is het belangrijk om samen een plan op te stellen, waarbij op het juiste moment de juiste werkzaamheden worden uitgevoerd. Denk hierbij aan het tijdiger uitvoeren van de interne controle op de majeure posten van de organisatie, en aan het uitvoeren van de werkzaamheden in het desbetreffende boekjaar, in plaats van achteraf.

Bevindingen en adviezen

Kwetsbare bedrijfsprocessen

In 2017 is Concernzaken bij het organisatieonderdeel Stadsbeheer gestart met een pilot inzake kwetsbare bedrijfsprocessen. De inhoud van deze pilot omvat onder andere interviews met medewerkers en management in de lijn en het beoordelen van de bedrijfsprocessen. Op basis van deze inventarisatie is door Concernzaken aangegeven welke risico's er binnen het organisatieonderdeel Stadsbeheer spelen.

Deze eerste pilot is afgewikkeld in maart 2018. De resultaten zijn gedeeld met het organisatieonderdeel Stadsbeheer. Het tot een succes maken hiervan is mede afhankelijk van het al dan niet snel doorpakken van het management van het organisatieonderdeel Stadsbeheer. Hier ligt namelijk de primaire verantwoordelijkheid. Het management van Stadsbeheer heeft met ons de stand van zaken per oktober 2018 gedeeld. Hieruit maken wij op dat de implementatie van de plannen nog niet is doorgevoerd in het interne-controleplan van Stadsbeheer. Wij adviseren de door Concernzaken geïdentificeerde beheersingsmaatregelen te implementeren in uw bedrijfsvoering.

Wij adviseren u de rol van Concernzaken te vergroten door minimaal periodiek te monitoren op de invoering van de plannen in het interne-controleplan. Via signalering kunt u kenbaar te maken dat de IC-plannen vastgesteld dienen te worden binnen een afgesproken termijn. Aanvullend adviseren wij u de risico's te koppelen aan beheersactiviteiten, zodat de intern geformuleerde risico's aansluiten met de beheersing in de lijn.

Concernzaken heeft aangegeven dat in januari 2019 de inventarisatie van kwetsbare bedrijfsprocessen start bij de organisatieonderdelen Veiligheid en Leefbaarheid en Publieke Dienstverlening. Wij adviseren u de doorlooptijden van de diverse inventarisaties in een tijdschema te gieten, om ervoor te zorgen dat actualiteiten, beheersing en de bijsturing daarvan tijdig worden doorgevoerd. Voor het organisatieonderdeel Stadsbeheer heeft u op basis van de hierboven genoemde uitkomsten inzake kwetsbare bedrijfsprocessen op korte termijn een gesprek gepland omtrent de opvolging.

Bevindingen en adviezen

Naleving aanbestedingsregels

Bij de controle van de naleving van de Europese aanbestedingsregels hebben wij tijdens de jaarrekeningcontrole **2017** voor een totaalbedrag van € 3,9 miljoen fouten geconstateerd. Deze fouten hebben betrekking op:

- Doorlooptfouten vanuit de vorige controlejaren voor een bedrag van afgerond € 1.700.000. Op deze dossiers zijn in 2017 geen acties ondernomen, zodat de eerdere rechtmatigheidsfout nog van toepassing is.
- Fouten geconstateerd bij de controle 2017 voor een totaalbedrag van € 2.200.000 (inclusief extrapolatie). Deze fouten hebben met name betrekking op aanbestedingen in het kader van de inhuur van personeel (diensten) en 'soortgelijke' werkzaamheden (leveringen en diensten).

Ten tijde van de interim-controle hebben wij de door Concernzaken uitgevoerde aanbestedingscontrole over het eerste deel van **2018** getoetst. Hieruit blijken een aantal voorlopige fouten of onzekerheden. U onderzoekt op dit moment of sprake is van rechtmatigheidsfouten, of dat met aanvullende documentatie vastgesteld kan worden dat voor diverse inkopen geen sprake is van rechtmatigheidsfouten. De omvang en de impact van deze rechtmatigheidsfouten op de jaarrekening en de accountantscontrole zijn inzichtelijk ten tijde van het eerste kwartaal 2019.

Op basis van de geconstateerde rechtmatigheidsfouten dient u een aanvullende interne controle te verrichten over het tweede halfjaar, naast de reeds geplande reguliere interne controle op de inkopen over het tweede halfjaar. Hierbij zullen wij rekening houden met reeds gecontroleerde leveranciers en opdrachten. Dat betekent dat u aanvullende (integrale) controlewerkzaamheden dient te verrichten bij diensten, afdelingen of leveranciers waar rechtmatigheidsfouten zijn geconstateerd. Als de rechtmatigheidsfout dezelfde omvang kent als voorgaand jaar, heeft dit gevolgen voor de diepgang van de accountantscontrole van de gehele jaarrekening 2018. Het is daarom essentieel om tijdig inzicht te hebben in de totale omvang van de eventuele rechtmatigheidsfout. Wij spreken met Concernzaken een concrete datum af waarop wij beiden de rechtmatigheidsfout in beeld willen hebben.

Uitgelicht: externe inhuur

Uit de interne controle van de afdeling Concernzaken blijkt een drietal inkopen van externe inhuur waarvan op dit moment nog niet is vastgesteld of deze rechtmatig zijn aanbesteed. Wij adviseren u stellig om op korte termijn vast te stellen of deze inhuur rechtmatig heeft plaatsgevonden en indien nodig een aanbestedingsspecialist te betrekken bij de onderbouwing.

Daarnaast merken wij op dat er in de zomer van 2018 een nieuwe aanbesteding heeft gelopen inzake de raamovereenkomsten van inhuur. Voor deze nieuwe opdrachten dienen wij, indien de omvang de Europese grens te boven gaat, vast te stellen of deze op de juiste manier zijn weggezet in de markt.

Bevindingen en adviezen

Proces van (fraude)risicoanalyse

Het college van burgemeester en wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving. Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anticorruptiewetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor ook het bedrijfsleven in toenemende mate te maken krijgt met anticorruptieregels.

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij het college verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of overtreding van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat het college daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad/de commissie B&V.

Tijdens deze gesprekken heeft het college aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

Uit de gesprekken die wij met de ambtelijke organisatie hebben gevoerd, blijkt bewustzijn van mogelijke risico's op onrechtmatige handelingen. Binnen de processen zijn voldoende interne-beheersingsmaatregelen aanwezig die de betrouwbaarheid van de informatievoorziening waarborgen. Alle organisatieonderdelen dienen in hun jaarplannen en rapportagemomenten conform de planning-en-controlcyclus periodiek te rapporteren over de ingeschatte risico's. Dit wordt samengevoegd in de rapportages die worden opgesteld door Concernzaken. Verder beschikt uw organisatie over een integriteitsbeleid. Dit integriteitsbeleid is in 2015 herzien naar aanleiding van een onderzoek door de rekenkamer. Vanuit dit onderzoek zijn enkele aanbevelingen gedaan, die zijn overgenomen door het college. Concrete acties die hebben plaatsgevonden, zijn het vaststellen van een regeling integriteitsmeldingen inclusief twee bijbehorende protocollen (meldings- en onderzoeksprotocol), en het aanstellen van een integriteitscoördinator alsmede vertrouwenspersonen integriteit. Voor de gemeente Maastricht is integriteit één van de drie kernwaarden.

Op basis van de door ons uitgevoerde interim-werkzaamheden hebben wij aanpassingen aangebracht in onze frauderisicoanalyse, naar aanleiding van door de gemeente Maastricht gerapporteerde fraudekwetsies in het verleden. De gemeente Maastricht heeft voor 2018 nog géén frauderisicoanalyse die deel uitmaakt van de planning-en-controlcyclus. Ons advies is hier wel aandacht aan te besteden, en dit mee te nemen in de bestuurlijke afstemming. Uw organisatie beschikt nog niet over een overkoepelend document waarin de mogelijke frauderisico's inclusief de bijbehorende maatregelen zijn beschreven. Wij hebben echter vernomen dat u middels bovengenoemde acties en het inschakelen van de integriteitscoördinator en een interne-controlefunctionaris de pilot kwetsbare bedrijfsprocessen (inhoudelijke toelichting op pagina 9 van dit document) als input hanteert voor de frauderisicoanalyse. Wij hebben met u afgesproken dat:

1. Concernzaken de uitkomsten van de pilot risicoanalyse kwetsbare processen kort samenvat op 1 pagina.
2. Concernzaken overleg heeft met de overige afdelingen om de risico's op hoofdlijnen te delen en een planning opstelt voor de risicoanalyse van de kwetsbare bedrijfsprocessen van de andere afdelingen.
3. U het onderwerp fraudebeheersing op de agenda van de commissie B&V zet, waarbij Concernzaken een terugkoppeling geeft van de pilot. Hiermee geeft u invulling aan de controlestandaard die erop toeziet dat het management het toezichthoudend orgaan betreft bij het proces van frauderisicoanalyse.

Bevindingen en adviezen

Bevindingen – Subsidies (Beleid en Ontwikkeling)

Ontbreken van de aansluiting subsidieverstrekingen tussen Stratech en CODA (subsidielasten)

Bevinding

Voor het verantwoorden van de uitgekeerde subsidies 2018 maakt de gemeente Maastricht gebruik van het sub-systeem Stratech. De verantwoording van de subsidies in de financiële administratie CODA wordt echter centraal uitgevoerd door de afdeling FA&T, op basis van de geleverde Corsa-invoice door de betreffende afdeling. Echter, er wordt géén aansluiting gemaakt tussen de verantwoorde subsidies conform Stratech en de verantwoorde subsidieverstrekingen conform de financiële administratie.

Advies

Derhalve adviseren wij u om de aansluiting tussen de financiële lasten inzake de subsidieverstreking in Stratech en de lasten in CODA integraal voor 2018 te maken, om de juistheid en volledigheid van de subsidieverstrekingen in de jaarrekening te waarborgen. Uw gemeente geeft aan dit advies voor boekjaar 2018 in te voeren. Per jaareinde zullen wij de implementatie hiervan beoordelen.

Bevindingen – Verhuur (Beleid en Ontwikkeling)

Periodieke aansluiting Horizon en Flexi Next (verhuuropbrengsten)

Bevinding

Ten aanzien van de verhuuropbrengsten maakt de gemeente Maastricht gebruik van de sub-administratie Horizon, die gekoppeld is met Flexi Next. De in Flexi Next aanwezige eigendomsgegevens van de gemeente Maastricht komen rechtstreeks van het kadaster. Deze worden automatisch dagelijks geüpdatet. Om te waarborgen dat de objecten conform Horizon volledig zijn, en dat hiermee de verhuuropbrengsten conform de jaarrekening van de gemeente Maastricht volledig zijn, maakt de gemeente twee keer per jaar de aansluiting tussen de objecten conform Horizon en de objecten conform Flexi Next. Ten tijde van de interim-controle 2018 hebben wij het bestaan van voornoemde beheersingsmaatregel niet kunnen vaststellen, omdat deze aansluiting voor 2018 nog niet heeft plaatsgevonden.

Advies

U heeft toegezegd deze aansluiting per jaareinde te maken en per jaareinde zullen wij de implementatie hiervan beoordelen.

Bevindingen en adviezen

Bevinding – Aansluiting tussen de financiële administratie en de sub-administratie Navision (Kumulus)

Bevinding

Door de manager bedrijfsvoering wordt maandelijks gecontroleerd of het factuurbestand volgens de sub-administratie Navision aansluit met de daadwerkelijke facturatie en verantwoording volgens de financiële administratie. In september 2018 is de nieuwe sub-administratie 'Leren doe je nu' geïmplementeerd. Een zichtbare aansluiting tussen Navision en 'Leren doe je nu' is nog niet gemaakt. Hierdoor kan de betrouwbaarheid van de conversie niet aangetoond worden. Tevens is de aansluiting met de financiële administratie over deze periode nog niet gemaakt door omissies in de technische inrichting van het systeem.

Advies

Wij adviseren u om de technische moeilijkheden zo spoedig mogelijk op te lossen, zodat vastgesteld kan worden of de conversie juist en volledig heeft plaatsgevonden. Aansluitend dient de aansluiting tussen de financiële administratie en de sub-administratie gemaakt te worden. Deze aansluiting dient per jaareinde aangeleverd te worden door uw gemeente.

Bevinding – Uitvoeren interne controle omgevingsvergunningen (Veiligheid en Leefbaarheid)

Bevinding

Door de financieel adviseur wordt jaarlijks een interne controle uitgevoerd op het verstrekken van de omgevingsvergunningen. Hierbij wordt vastgesteld of het verstrekken van de omgevingsvergunningen getrouw en rechtmatig heeft plaatsgevonden. Ten tijde van de interim-controle heeft er nog geen interne controle plaatsgevonden op dit proces. Dit in afwachting van het onderzoek inzake kwetsbare werkprocessen, dat verricht wordt door Concernzaken.

Advies

Ten behoeve van het vaststellen van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de opbrengsten omgevingsvergunningen verzoeken wij u om deze interne controle alsnog uit te voeren, zodat wij dit bij de pre-check voor de jaarrekeningcontrole 2018 kunnen beoordelen. Ten tijde van de pre-check willen wij de aansluiting tussen de financiële administratie en de sub-administratie Squit voor het gehele boekjaar 2018 ontvangen. Wij verzoeken uw gemeente de gevraagde informatie gereed te hebben ten tijde van de pre-check.

Bevindingen en adviezen

Bevinding – Misgelopen opbrengsten programmering (Theater)

Bevinding

Bij een aantal voorstellingen in het theater is sprake van een kortingsbedrag/-percentage. Hiertoe kan binnen de sub-administratie programmering (SRO) een voorwaarde worden ingebouwd, waarbij wordt aangegeven voor welke voorstelling sprake is van een korting, alsmede wat de hoogte is van de korting. In 2018 is een voornoemde voorwaarderegel verkeerd ingevoerd, wat ertoe heeft geleid dat het theater afgerond € 43.000 aan opbrengsten is misgelopen vanwege onterecht toegekende kortingen. Oorzaak van deze misgelopen opbrengsten is een testfout, die samenhangt met het ontbreken van adequate beheersingsmaatregelen die toezien op het op de juiste wijze verlopen van de testrun.

Advies

Wij adviseren het Theater om adequate beheersingsmaatregelen te implementeren, die erop toezien dat de testrun juist en volledig is verlopen alvorens de voorwaarderegel de productieomgeving ingaat. Voorbeeld hiervan betreft het aanscherpen van de procedures omtrent het draaien van testrun, alsmede het overleggen van het testrapport alvorens de voorwaarderegels de productieomgeving ingaan. Dit is een aandachtspunt voor volgende jaren.

Bevinding – Ontbreken van de periodieke aansluiting tussen opbrengsten conform sub-administratie en financiële administratie (Theater)

Bevinding

Ten tijde van de interim-controle 2018 hebben wij vastgesteld dat er géén periodieke aansluiting wordt gemaakt van de opbrengsten programmering conform SRO (sub-administratie) en de opbrengsten programmering conform CODA (financiële administratie). Dit geldt tevens voor de opbrengsten Horeca. Ten aanzien van de opbrengsten Horeca is er evenmin sprake van een periodieke aansluiting tussen de opbrengsten conform de sub-administratie en de opbrengsten conform de financiële administratie.

Advies

Wij adviseren het Theater om bovenstaande genoemde aansluitingen periodiek te maken, om zo de volledigheid van de opbrengsten Horeca en de programmering in de jaarrekening van het Theater te waarborgen.

Bevindingen en adviezen

Bevinding – Ontbreken van een gedegen administratie voor de kleine horecakas (Theater)

Bevinding

Ten aanzien van de horecaopbrengsten is sprake van twee contante geldstromen: een grote kas en een kleine kas. De kleine kas wordt tweemaal per jaar geteld door de medewerker van de financiële administratie, om de juistheid en volledigheid van het verantwoorde kasgeld in CODA te waarborgen. Wij hebben echter vastgesteld dat er géén sprake is van een kasboek waarin de mutaties in de kleine kas worden verantwoord. Hierdoor is er géén sprake van een gedegen administratie voor de kleine kas.

Advies

Wij adviseren de gemeente Maastricht inzake de kleine kas om een kasboek bij te houden waarin het beginsaldo alsmede mutaties worden verantwoord door de beheerder van de kas. Hierbij kan door de medewerker van de financiële administratie bij de halfjaarlijkse telling de juistheid en volledigheid van het aanwezige kasgeld worden vastgesteld. Wij adviseren per jaareinde 2018 minimaal deze aansluiting te hebben verricht en te implementeren voor navolgende jaren.

Bevinding – Verwerking begraafrechten (Stadsbeheer)

Bevinding

Tijdens de jaarrekeningcontrole 2017 hebben wij u geïnformeerd over de mogelijke gevolgen van een voorziening begraafrechten, in het geval er sprake zou zijn van hogere baten dan lasten in het begrotingsjaar. U heeft middels een analyse aangegeven dat het resultaat over 2017 nadelig was, zodat wij concluderen dat de toekomstige baten begraafrechten niet tot een voorziening hoeven te worden omgegoten.

Advies

Voor 2018 vragen wij hier wederom aandacht voor. Wij verzoeken u ten tijde van de jaarrekeningcontrole een analyse te maken en daarbij te controleren op het resultaat van de begraafrechten.

Bevindingen en adviezen

Bevinding – Ontbreken adequate beheersingsmaatregelen inzake btw-labeling

Bevinding

Binnen de gemeente Maastricht heeft er in 2018 een btw-onderzoek plaatsgevonden bij de diverse organisatieonderdelen. Hiertoe is een toetsing gedaan op de btw-labeling en specifiek op de btw-uitnametabel (met name op de uitzonderingen op het hoofdlabel dat btw compensabel is). Gesaldeerd leidt het interne btw-onderzoek tot een aanvullende suppletie, waarbij de gemeente Maastricht aanvullende belasting dient te betalen van circa € 190.000. Op 21 september 2018 zijn de bevindingen en correcties met de Belastingdienst besproken. Wij constateren dat de aanvullende btw-suppletie het gevolg is van het ontbreken van adequate beheersingsmaatregelen die toezien op de juiste btw-labeling.

Advies

Wij adviseren de gemeente Maastricht adequate beheersingsmaatregelen te implementeren om de juiste btw-labeling te waarborgen. De gemeente heeft hiertoe een eerste aanzet gedaan, en is voornemens om in de nabije toekomst de procedures rondom het aanmaken van nieuwe elementen, inclusief de btw-labeling hiervan, aan te scherpen, alsmede om de fiscaal adviseur steekproefsgewijs de naleving van de aangescherpte procedures en de juistheid van de btw-labeling te laten toetsen. Tevens is de gemeente Maastricht voornemens om vanaf 2019 jaarlijks de btw-uitnametabel op actualiteit en juistheid te laten toetsen door de financieel adviseurs van de verschillende organisatieonderdelen.

Wij onderschrijven het voornoemde, maar adviseren wel om een preventieve beheersingsmaatregel te implementeren, om zo het risico te mitigeren dat een onjuiste btw-labeling wordt gekoppeld bij het aanmaken van nieuwe elementen. Voorbeeld hiervan is een integrale controle van de btw-labeling van nieuw aangemaakte elementen door de fiscaal adviseur. Dit advies kan worden overwogen voor de komende controlejaren.

Ontwikkelingen en adviezen

Ontwikkelingen en adviezen

IT-omgeving

In het kader van onze interim-controle hebben wij een updategesprek gevoerd over: de IT-strategie van de gemeente Maastricht, belangrijke ICT-projecten, cybersecurity en de AVG. ICT staat voor de gemeente Maastricht centraal in de bedrijfsvoering. Naast ondersteuning in de uitvoering van de wettelijke taken en besluiten van de raad ziet Maastricht ICT ook als aanzet om strategische doelstellingen te behalen en de organisatie slimmer en effectiever te maken. Tevens zijn er concrete plannen voor zogenaamde 'Smart City'-initiatieven.

Om de strategie te realiseren, werkt Maastricht met jaarlijkse portfolio's, waarin strategische uitgangspunten worden gecombineerd met de uitvoering hiervan in concrete projecten. In dit kader wordt een nieuwe Document Management-omgeving uitgerold binnen de organisatie, die het beheer en de opslag van documenten langs de 'schijf van vijf' organiseert. Met deze unieke aanpak wil Maastricht het documentenproces verder digitaliseren, met het gemak voor de gebruiker als belangrijkste uitgangspunt.

Een goede beheersing van de ICT-omgeving is hierbij van groot belang, niet alleen om de beschikbaarheid van de systemen te waarborgen, maar ook in het kader van de operational effectiveness. Effectieve, door IT ondersteunde, processen dragen bij aan een betrouwbare informatievoorziening die meerwaarde oplevert, zodat de gemeente Maastricht optimaal op de processen kan sturen.

In dit kader is de afdeling Concernzaken betrokken bij alle projecten en processen waar ICT in geraakt wordt. Hierbij wordt actief meegedacht over architectuurvraagstukken en beveiligingsaspecten. Getoetst wordt of de projecten voldoen aan het ICT-model dat Maastricht conform de strategie wil realiseren. Hierbij worden niet alleen de AVG en cyberbeveiliging meegewogen, maar gaat het om informatiebeveiliging in brede zin. De gemeente Maastricht hanteert hierbij de in gemeenteland gangbare normen van de Gemma (Gemeentelijke Basis Architectuur) en de BIG (Informatiebeveiligingsnormen specifiek voor Gemeenten).

Zo is er blijvend aandacht voor het beveiligingsbewustzijn bij de medewerkers (o.a. via trainingen en phishing e-mails), en wordt jaarlijks ook het informatiebeveiligingsplan herzien. Het overall IB-plan is hierbij het uitgangspunt, waarop jaarlijks een GAP-analyse wordt uitgevoerd. Ook wordt veel aandacht besteed aan de AVG en aan cyberrisico's. Uiteraard zijn verbeteringen mogelijk. Dit wordt ook door de gemeente onderkend. Wij constateren dat de gemeente Maastricht informatiebeveiliging en IT-beheersing in brede zin op de juiste wijze benadert, en dit als integraal onderdeel van de realisatie van de (ICT-)strategie opakt.

Ontwikkelingen en adviezen

Journal-entry testing en management override

Het (fraude)risico ten aanzien van management override is een verplicht verondersteld risico voor de accountant, en geldt niet alleen voor de gemeente Maastricht. Het uitgangspunt hierbij is dat het management zich in een unieke positie bevindt om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne-beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.

Hoewel het risico dat het management interne-beheersingsmaatregelen doorbreekt in sommige organisaties groter is dan in andere, is het in alle organisaties aanwezig. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management interne-beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, en vormt het om die reden een significant risico.

Om dit risico te mitigeren, zullen wij tijdens de balanscontrole data-analyses uitvoeren. Wij hebben overigens naar aanleiding van onze interim-controle geen signalen ontvangen die erop zouden duiden dat het risico van management override zich bij de gemeente Maastricht heeft voorgedaan.

Wij zullen tijdens de balanscontrole de volgende werkzaamheden uitvoeren:

- Besprekingen met het college, business control en de financiële administratie over het risico van fraude
- Evaluatie van de impact van de door het management ingevoerde beheersingsmaatregelen ter beperking van de geïdentificeerde frauderisico's
- Evaluatie van de zakelijke onderbouwing voor grote eenmalige transacties
- Beoordeling van schattingen
- Toetsing van handmatige journaalposten en overige aanpassingen, ondersteund door data-analyses
- Het tijdens de controle aanhouden van de juiste professioneel-kritische instelling

Tijdens de interim-controle 2018 hebben wij in ieder geval vastgesteld dat naar aanleiding van eerdere adviespunten (zie ook de opvolging van aanbevelingen uit eerdere jaren) strenger gestuurd wordt op de naleving van de interne richtlijnen omtrent memoriaalboekingen.

Er is binnen de gemeente Maastricht sprake van een mandateringslijst waarop is aangegeven welke medewerkers in de organisatie bevoegd zijn tot het aanleveren van memoriaalboekingen. Alvorens FA&T overgaat tot het inboeken van een memoriaalboeking, controleren de betreffende medewerkers of de memoriaalboeking is aangeleverd door een hiertoe bevoegde medewerker (conform de mandateringslijst).

Wij benadrukken echter het risico van onjuiste, onvolledige of onrechtmatige memoriaalboekingen indien deze niet worden gecontroleerd door een tweede functionaris, en adviseren de gemeente Maastricht dan ook om te allen tijde, alvorens een memoriaalboeking wordt aangeleverd aan FA&T, deze te laten controleren door een tweede functionaris.

Ontwikkelingen en adviezen

Voorzieningen

Het management is primair verantwoordelijk voor de in de jaarrekening gemaakte schattingen en onderliggende veronderstellingen, waaronder de gekozen inputvariabelen, zoals de rentevoet, prijsstijgingen, etc. Ook is het college verantwoordelijk voor de beheersingsactiviteiten rond het maken van deze schattingen, inclusief de onderbouwing van uw veronderstellingen met betrouwbaar bewijsmateriaal. Deze activiteiten moeten borgen dat de schattingen in de gegeven omstandigheden redelijk zijn en op de juiste wijze zijn vastgelegd en toegelicht.

De uitkomsten van de schattingen kunnen in aanzienlijke mate van invloed zijn op de door uw gemeente gebruikte prestatie maatstaven, zoals het resultaat. Dit belang rechtvaardigt periodiek overleg tussen het college en de gemeenteraad, en een kritische houding ten opzichte van de wijze waarop de schattingen zijn gemaakt, de motivatie van de gebruikte waarderingsmethodiek, en de redelijkheid van de belangrijkste veronderstellingen waarop het college de schattingen heeft gebaseerd. Ten tijde van de interim-controle hebben wij nog niet kunnen vaststellen dat door het management en de directie een zichtbare controle wordt uitgevoerd op het schattingselement in de voorzieningen. Wij adviseren u bij deze analyse zichtbaar vast te leggen welke veronderstellingen en schattingen die ten grondslag liggen aan de voorziening zijn gehanteerd. Tevens dient zichtbaar vast te liggen dat de voorzieningen zijn onderworpen aan een zichtbare toetsing en voldoen aan de gestelde voorwaarden (nut, noodzaak en toereikendheid). Deze onderbouwende documenten kunnen als toelichting bij het jaarlijks actualiseren van de jaarrekening worden aangedragen als onderdeel van de onderbouwing van de voorziening.

Verder adviseren wij u voor de belangrijkste voorzieningen per jaareinde het waarderingsvraagstuk (subjectiviteitsaspect) van de voorziening te onderbouwen. Hierbij moet u denken aan de omvang van de voorzieningen per 31 december 2018, de uitputting, de dotatie en de toekomstige bijstellingen. Te denken valt aan de voorzieningen buiten- en binnensport, preventief groot onderhoud en voormalig personeel.

Ontwikkelingen en adviezen

Sociaal domein

PGB's SVB

De commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO) heeft in 2018 voor gemeenten een notitie uitgebracht om de rechtmatigheid en getrouwheid van de PGB's te kunnen vaststellen. In deze notitie is een bijlage opgenomen met de controlepunten waarop de gemeente kan toetsen, teneinde vast te stellen of de bestedingen rechtmatig zijn. Een uitsplitsing wordt gemaakt tussen het recht op zorg en de controle op de prestatie-levering. Wij verzoeken u, indien u de betrouwbaarheid van de PGB's wilt toetsen en de rechtmatigheid wilt aantonen, om de interne-controle-werkzaamheden conform deze notitie uit te voeren voor aanvang van onze balanscontrole.

Draaiknoppen sociaal domein

Om de kosten inzake het sociaal domein te reduceren, heeft u in 2017 enkele 'draaiknoppen' benoemd, waarmee wordt beoogd om vanaf 2018 € 3,5 miljoen aan besparingen of additionele inkomsten te realiseren, vervolgens in de voorliggende begroting 2019 € 2 miljoen oplopend naar € 5,1 miljoen in 2022. Enkele van deze draaiknoppen betreffen:

- Afbouw formatie Sociale Zaken in het kader van "Procesgericht werken inkomenstaak en groepsgericht werken werктаak PW".
- Afbouw formatie Sociale Zaken in het kader van "Differentiëren keukentafelgesprekken WMO".
- Actieve uitstroom van cliënten met een stapeling van zorg en trajecten naar WLZ.
- Bijgestelde tarieven 2018, op basis van spiegelinformatie 2017 (uitgaande van productie 2017).
- Ingediende aanvraag ten behoeve van compensatie voor de tekorten op het gebied van Wmo en Jeugd bij het Fonds nadeelgemeenten.
- Overige maatregelen, bestaande uit het vergroten van het kostenbewustzijn van de toegangsconsulenten, het reduceren van het aantal aanbieders om de sturing te verbeteren, en het analyseren van data om excessen te reduceren.

Dit betreft deels maatregelen die niet direct geëffectueerd worden, maar waarbij de resultaten hiervan in latere jaren pas zichtbaar zijn. Dekking van de lasten 2018 wordt o.a. gerealiseerd door de afbouw van de formatie Sociale Zaken, door het inzetten van het overschot van de Participatiewet, alsmede door het Fonds tekortgemeenten. Door de VNG is een bedrag van € 12,3 miljoen toegekend aan de gemeente Maastricht per 1 november 2018.

Met de monitor toekomstagenda, die tweemaal per jaar door uw organisatieonderdeel Beleid en Ontwikkeling wordt voorgelegd aan de gemeenteraad, wordt het transformatieproces zowel financieel als inhoudelijk bewaakt.

Ontwikkelingen en adviezen

Sociaal domein

Jeugdwet

Net als voorgaand jaar fungeert de gemeente Maastricht als centrumgemeente voor de inkoop van jeugdzorg. Per jaareinde dient de gemeente Maastricht verantwoording af te leggen aan de deelnemende gemeenten over de getrouwheid van de uitgevoerde en betaalde jeugdzorg per individuele gemeente. Als centrumgemeente zult u op korte termijn de geactualiseerde richtlijnen verstrekken aan de deelnemende gemeenten, waarbij meer begeleiding wordt gegeven aan de minimaal uit te voeren werkzaamheden (voor de jaarrekeningcontrole 2018) ten aanzien van de rechtmatige en getrouwe verantwoording van de lasten met betrekking tot de Jeugdwet. Wij adviseren u om – in lijn met het boekjaar 2017 – de genoemde richtlijnen op te volgen.

Interne beheersing

Wij constateren dat de interne-beheersingsomgeving rondom de centrumfunctie van de gemeente Maastricht voor jeugdzorg steeds meer vorm begint te krijgen. Op basis van ervaringen uit voorgaande boekjaren zijn verbeteringen in het proces aangebracht, en zijn de interne-controlewerkzaamheden verder verscherpt. Een voorbeeld hiervan zijn de data-analyses die worden verricht om de kwaliteit van de basisadministratie te toetsen en te monitoren. Voor het onderdeel jeugd worden deze data-analyses (DQ-rapportages) door de gemeente Maastricht gedeeld met de deelnemende gemeenten, om daarmee het controleproces te versoepelen en knelpunten in een eerder stadium te onderkennen. Voor 2019 is er een Service Level Agreement opgesteld, dat de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de centrumgemeente en de deelnemende gemeenten voor de volgende vier jaar duidelijker weergeeft. Jaarlijks wordt er een uitvoeringsplan opgesteld. In dit kader stellen wij ook vast dat de managementinformatie zich in kwalitatieve zin heeft ontwikkeld. De gemeente Maastricht draagt tevens zorg voor het opvolgen van eventuele bijzonderheden bij zorgaanbieders, om daarmee vast te stellen dat de uitgegeven gelden rechtmatig zijn besteed in de regio.

Daarnaast stellen wij vast dat in de samenwerking binnen de gemeente Maastricht - toegangsteam en inkoopteam - en bij de interne processen Jeugdwet en Wmo verbeterlagen zijn gemaakt, met als uiteindelijk doel het bereiken van een zelfsturend beheersmechanisme. Wij onderschrijven deze ontwikkelingen, maar het is ook van belang dat de gemeente Maastricht blijft doorpakken op deze onderdelen. Om het controleproces en de afstemming tussen uw gemeente en de deelnemende gemeenten (nog) voorspoediger te laten verlopen, heeft reeds een workshop plaatsgevonden met de gemeenten Maastricht, Heerlen, Kerkrade en Sittard-Geleen, en met Deloitte, waarbij eventuele verbeterpunten zijn geïdentificeerd, die worden vervat in het huidige (controle)proces. Uit de workshop is tevens gebleken dat bestuurlijke betrokkenheid bij de processen in het sociaal domein van essentieel belang is om het proces verder te optimaliseren en meer inzicht te krijgen in de lasten met betrekking tot het sociaal domein. Duidelijke en tijdige afspraken met zorgaanbieders over de aanlevering van de data en de eventuele sancties, het ervoor zorg dragen dat de (technische) zaken in de huidige systemen juist en volledig worden verantwoord binnen uw gemeente, het zorgen voor een tijdige aanlevering van data aan de centrumgemeente Maastricht en voor voldoende personele inzet om de processen en (interne) controles vorm te geven, zijn geïdentificeerd als succesfactoren. Zo komt u niet voor budgettaire verrassingen te staan.

Ontwikkelingen en adviezen

Stadsbeheer

Op basis van het gesprek tijdens de interim-controle met het organisatieonderdeel Stadsbeheer hebben wij een aantal aandachtspunten die wij relevant vinden voor de controle van de jaarrekening.

Informatievoorziening

De informatievoorziening bij het organisatieonderdeel Stadsbeheer is sinds 2017 in ontwikkeling. Handelingen inzake mutaties, informatieverwerking, digitaal facturatiesysteem, etc. zijn allemaal op zichzelf staande fysieke handelingen. Zo werden de spreadsheets voor de afvalhoeveelheden gemonitord buiten de systemen om, in Excel. In 2018 heeft u diverse handelingen omschreven naar een registratie middels het systeem. Veel van deze zaken worden per heden wel nog middels 'back-up' administraties in Excel bijgehouden ter controle. Met uw afvalverwerkers zijn er al afspraken gemaakt over de digitale aanlevering van afvalbonnen, waarbij nog de vraag resteert of de betrouwbaarheid van de systemen te bepalen is, alsook die van de doorgestuurde informatie.

Het streven van het organisatieonderdeel Stadsbeheer in 2017 was de digitalisering voor 2018 te realiseren. U heeft echter aangegeven dat het voor 2018 niet de verwachting is dat deze digitale weegbonnen als vervanging van de fysieke weegbonnen worden gebruikt. Stadsbeheer heeft daarnaast, samen met RD4, BsGW en andere Zuid-Limburgse gemeenten, het voornemen om via één afvalpas de afvalinzameling bij de diverse milieuperrons in Zuid-Limburg te faciliteren.

Wij adviseren u in de komende periode de ontwikkelingen omtrent de informatievoorziening te blijven monitoren, daarbij uw systemen te testen op robuustheid en handvatten te ontwikkelen om de controles achteraf mogelijk te maken, waardoor de fysieke weegbonnen en de Excel-spreadsheets tot een minimum beperkt kunnen worden.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Nota reserves en voorzieningen (accountantsverslag 2017)

Bevinding

Bevinding

Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2016 is in 2017 de nieuwe reserve Overloop gevormd. Deze reserve is gevormd voor verplichtingen waarbij per jaareinde nog geen prestaties zijn geleverd. Tijdens de controle 2017 hebben wij vastgesteld dat voor een totaalbedrag van € 4,9 miljoen niet voldaan is aan de voorwaarden zoals opgenomen in de vastgestelde "Nota reserves en voorzieningen".

Advies

Nota in 2018 opnieuw evalueren en het normkader laten bijstellen door uw gemeenteraad.

Opvolging 2018

Tijdens de interim-periode hebben wij contact gehad over de wijzigingen in de nota. U heeft aangegeven dat deze nota zal worden voorgedragen aan de raad, in december 2018.

Status 2018

Opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Frauderisicoanalyse (managementletter 2017)

Bevinding

Bevinding

Ontbreken van een zichtbare frauderisicoanalyse die door het management en het directieteam jaarlijks wordt geactualiseerd. Vaststelling door college en ter kennisname voorleggen aan raad en commissie.

Advies

De frauderisicoanalyse opstellen, en daarbij gebruikmaken van de reeds uitgevoerde analyses van "kwetsbare bedrijfsprocessen". Aanvullen bij de gedetailleerde besprekingen per organisatieonderdeel.

Opvolging 2018	Ten tijde van de interim-controle is met u de aanpak voor kwetsbare bedrijfsprocessen besproken. De doorlooptijd van de inventarisaties is echter intensief, zodat u geen gemeentebrede frauderisicoanalyse heeft kunnen aanleveren.
-----------------------	--

Status 2018	Niet opgelost.
--------------------	-----------------------

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Bevinding

Looptijd leidraad IBOR

Voor de uitvoering van het beheer van het groot onderhoud werkt u met leidraden. Deze leidraden worden opgesteld voor een periode van 5 jaar. Dit is in afwijking van de 4-jaarsperiode die gehanteerd wordt door het BBV. Wij adviseren u om bij het opstellen van de nieuwe leidraden rekening te houden met de 4-jaarstermijn. Op grond van de huidige leidraden wordt voor riolen in 2018 een nieuwe leidraad vastgesteld. Wij adviseren u deze leidraad voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole 2018 intern af te stemmen, en de voorziening te actualiseren op basis hiervan.

Verder adviseren wij u, waar mogelijk, de lopende leidraden zo spoedig mogelijk te actualiseren.

Opvolging 2018

Tijdens de interim-controle 2018 hebben wij vastgesteld dat het plan is geactualiseerd in 2018. Tevens bent u bezig met de actualisatie van de leidraad groenonderhoud.

Status 2018

Opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Bevinding	Interne controle Jeugd en Wmo is voor 2017 nog niet uitgevoerd Ten tijde van de interim-controle 2017 hebben wij vastgesteld dat er met betrekking tot 2017 nog géén interne controle is uitgevoerd ten aanzien van Jeugd en Wmo.
Opvolging 2018	Per september 2018 is een Adviseur Planning en Control ingezet die ondersteunt bij de uitvoering en coördinatie van de interne-controlewerkzaamheden. Wij onderschrijven dit. Tevens hebben wij ten tijde van de interim-controle 2018 vastgesteld dat voor 2018 reeds interne-controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd over het eerste halfjaar. De interne-controlewerkzaamheden zien echter momenteel nog niet toe op de naleving van de van toepassing zijnde verordeningen. Wij adviseren u dan ook om de interne-controlewerkzaamheden uit te breiden, te toetsen of de gemeente Maastricht voldoet aan de van toepassing zijnde verordeningen, en hiermee de rechtmatigheid van de lasten te waarborgen.
Status 2018	Gedeeltelijk opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Bevinding	Zichtbare toetsing van de voorzieningen <p>De uitkomsten van de schattingen kunnen in aanzienlijke mate van invloed zijn op de door uw gemeente gebruikte prestatie maatstaven, zoals het resultaat. Dit belang rechtvaardigt periodiek overleg tussen het college en de gemeenteraad, en een kritische houding ten opzichte van de wijze waarop de schattingen zijn gemaakt, de motivatie van de gebruikte waarderingmethodiek, en de redelijkheid van de belangrijkste veronderstellingen waarop het college de schattingen heeft gebaseerd. Ten tijde van de interim-controle hebben wij nog niet kunnen vaststellen dat er door het management en de directie een zichtbare controle wordt uitgevoerd op het schattingselement in de voorzieningen. Wij adviseren u voor deze analyse zichtbaar vast te leggen welke veronderstellingen en schattingen die ten grondslag liggen aan de voorzieningen zijn gehanteerd. Tevens dient zichtbaar vast te liggen dat deze zijn getoetst door het management conform de uitgangspunten zoals bepaald door het management, de directie en/of de raad.</p>
Opvolging 2018	<p>Tijdens de interim-controle 2018 hebben wij vastgesteld dat er geen nieuwe voorzieningen zijn vastgesteld in 2018. Derhalve is deze zichtbare toetsing niet in 2018 vastgesteld. Ook zijn de bestaande voorzieningen niet onderworpen aan een check. U heeft aangegeven dit eenmaal per jaar te doen (voor het opmaken van de jaarrekening). Hierin zijn de onderwerpen nut, noodzaak en toereikendheid onderdeel van discussie, maar dit wordt niet altijd zichtbaar en formeel getoetst.</p>
Status 2018	Per jaarrekeningcontrole te beoordelen, tijdens interim-controle niet opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Zichtbare vastlegging controlehandelingen Centre Ceramique

Op basis van de accountantscontrole hebben wij een aantal controls geïdentificeerd die relevant zijn voor de betrouwbare en rechtmatige verwerking van informatiestromen. In opzet is er sprake van onderstaande controls binnen het proces Kumulus, het Centre Ceramique en het Natuurhistorisch Museum:

Bevinding

- De tarieven van Kumulus zijn zichtbaar geautoriseerd door de manager bedrijfsvoering en de directeur. De tarieven 2017 van Natuurhistorisch Museum en Centre Ceramique zijn niet zichtbaar geautoriseerd. Wel zijn deze besproken in het MT-overleg en door het MT vastgesteld. Echter, hier zijn geen notulen van aanwezig. Derhalve kunnen wij het bestaan van de autorisatie van de prijzen niet vaststellen.
- Na het invoeren van de vastgestelde tarieven in de diverse systemen wordt er door een onafhankelijke medewerker een controle verricht op de ingevoerde tarieven. Echter, wij kunnen niet vaststellen dat deze controle daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, omdat deze niet zichtbaar vastligt.
- Kumulus: door de manager bedrijfsvoering wordt maandelijks gecontroleerd of het factuurbestand conform Navision aansluit met de daadwerkelijke facturatie en de verantwoording conform CODA. Echter, wij kunnen het bestaan van deze beheersingsmaatregel niet vaststellen, aangezien deze controle niet zichtbaar wordt vastgelegd.

Opvolging 2018

Tijdens de interim-controle 2018 hebben wij vastgesteld dat deze aanbeveling niet is opgevolgd. Vanuit uw gemeente (Centre Ceramique) is aangegeven dat de processen op basis van de nieuwe sub-administratie zullen worden beschreven, de adviezen worden meegenomen en worden overgelegd tijdens de volgende interim-controle.

Status 2018

Niet opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Voorziening voormalig personeel (Kumulus)

Bevinding

Een bevinding ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2016 betrof het ontbreken van een voorziening voor voormalig personeel in de conceptjaarrekening 2016. Op basis van de bevindingen van de accountant is er in de definitieve jaarrekening 2016 alsnog een voorziening voor een bedrag van € 2,2 miljoen gevormd. Deze voorziening is gevormd voor personeel dat reeds ontslagen is, maar voor wie het organisatieonderdeel een verplichting tot uitbetaling heeft (afvloeiing personeel). Er is sprake van een dalende trend van aanmeldingen door cursisten. Dit zal in de toekomst naar verwachting leiden tot een grotere afvloeiing van personeel. Aangezien in de oorspronkelijke voorziening de verwachte toekomstige verplichting inzake afvloeiing van personeel nog niet is meegenomen, dient de voorziening per jaareinde te worden herzien.

Opvolging 2018

Ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2017 hebben wij vastgesteld dat de voorziening wordt geactualiseerd op basis van de ontwikkelingen. U heeft toegezegd de voorziening per jaareinde te actualiseren op basis van de bekende feiten.

Status 2018

Opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Leegstandcontrole/aanwezigheidscontroles Kumulus

Wij hebben vastgesteld dat nog geen concrete actie is ondernomen ten aanzien van deze bevinding. Hieraan liggen de volgende redenen ten grondslag:

Bevinding

- Het gebouw waarin de cursussen (die Kumulus aanbiedt) worden gegeven, staat momenteel in de verkoop. Derhalve heeft er in 2017 geen leegstandscontrole plaatsgevonden. Om de volledigheid van de opbrengsten te kunnen waarborgen, adviseren wij u om leegstandscontroles uit te voeren.
- Naar verwachting zal Kumulus in april 2018 overstappen op een nieuw administratiesysteem. Kumulus is voornemens om na deze overstap gebruik te gaan maken van aanwezigheidslijsten. Wij onderschrijven deze geplande actie.

Opvolging 2018

- Wij hebben vernomen dat er momenteel nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden ten aanzien van de huisvesting van Kumulus. Wij adviseren u deze situatie te blijven monitoren en waar mogelijk de financiële consequenties ervan te verwerken in de jaarrekening.
- Het gebruikmaken van aanwezigheidslijsten staat nog op de planning. De bedoeling was om aanwezigheidslijsten in de nieuwe administratiesoftware te implementeren; echter, dit is nog niet gebeurd. Het adviespunt inzake de aanwezigheidslijsten blijft derhalve openstaan.

Status 2018

Niet opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Zichtbare vastlegging van aanwezige beheersingsmaatregelen organisatieonderdeel Theater

Bevinding

In 2017 heeft Deloitte vastgesteld dat diverse aanbevelingen uit de managementletter 2016 adequaat zijn opgepakt. Middels de managementletter 2017 is gecommuniceerd dat onderstaande punten nog aandacht behoeven:

- Tijdigheid van de controle van de ingevoerde ticketprijzen in SRO (vóór start van het theaterseizoen).
- Op basis van de vastlegging van de voorraadinventarisaties in 2017 kunnen wij niet vaststellen wie de inventarisatie (telling) heeft verricht.

Opvolging 2018

Tijdens de interim-controle 2018 hebben wij vastgesteld dat het Theater actie heeft ondernomen op bovenstaande aanbevelingen:

- De controle op de ingevoerde ticketprijzen in 2018 heeft vóór aanvang van het theaterseizoen plaatsgevonden. Hiermee wordt de juistheid van de gehanteerde ticketprijzen gewaarborgd.
- Op basis van de vastlegging van de voorraadinventarisaties in 2018 kunnen wij echter nog niet vaststellen wie de inventarisatie heeft verricht.

Tevens wordt dagelijks door de eerste horecamedewerker het aanwezige kasgeld geteld, en wordt hierbij de geldbeweging aangesloten met de goederenbeweging. De telling van het kasgeld wordt echter door één medewerker verricht, waardoor de organisatie een risico loopt. Men is zich hiervan bewust, maar heeft vanwege de omvang van de organisatie alsmede de kosten-batenanalyse geen aanvullende maatregelen getroffen.

Naast bovenstaande opvolging heeft Deloitte in 2017 reeds vastgesteld dat jaarlijks sprake is van adequate beheersingsmaatregelen die zijn gericht op het waarborgen van de volledigheid van de opbrengsten. Dit betreft de controle van het saldo op de tussenrekening opbrengsten aan de hand van de borderellen t+1. Wij adviseren de gemeente Maastricht om deze beheersingsmaatregel voor 2018 zichtbaar vast te leggen.

Status 2018

Gedeeltelijk opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Verwerking SoZa-debiteuren (managementletter 2017)

Bevinding

Bevinding

Ten tijde van de interim-controle hebben wij de aanpak van de debiteurenpositie besproken. Tijdens de jaarrekeningcontrole 2016 was onze conclusie dat de twee stelsels door elkaar heen werden gebruikt. Dit resulteerde in een onevenwichtige balans en in mutaties in grootboekkaarten die niet te volgen waren.

Advies

In 2018 zullen wij, zodra de administratie gesloten is en de balans- en exploitatieopzetten gereed zijn, samenkomen om de omvang van het 'restant' debiteuren te bespreken. Bij onze bespreking tijdens de interim-controle 2017 is de boekingsgang al besproken, zodat het verschil nihil is. Door de uitgeschreven journalisering te delen met uw organisatieonderdeel, zou een verschil kunnen uitblijven.

Opvolging 2018

Gelijk aan de controle over 2017 zullen wij in onderling overleg ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2018 de post debiteuren beoordelen op de omvang ervan.

Status 2018

Gedeeltelijk opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten Jeugd en Wmo (accountantsverslag 2017)

Bevinding

Bevinding

De controle van de lasten Jeugd en Wmo komt in 2017 uit op € 869.000, vanwege het ontbreken van onderliggende documenten. De onzekerheid omtrent de SVB bedraagt € 7.211.000, vanwege rechtmatigheidsafwijkingen.

Advies

Tijdig afspraken maken voor controlejaar 2017, om de omvang van getrouwheidsonzekerheden en onzekerheden wat betreft de rechtmatigheid zo beperkt mogelijk te houden.

Opvolging 2018

Ten tijde van de interim-controle is met u de aanpak voor 2018 besproken. Begin 2019 zullen wij aanwezig zijn om de verdere aanpak te bespreken.

Status 2018

Opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Wijziging in personeel en ontbreken digitalisering

Bevinding

Bij Stadsbeheer zijn veel activiteiten stand-alone, door middel van Excel-spreadsheets. In 2017 heeft Stadsbeheer afscheid genomen van een ervaren medewerker, vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Aangezien veel werkzaamheden door deze medewerker in Excel-spreadsheets werden uitgevoerd, zoals: aansluitingen, analyses van afvalhoeveelheden, begroting en begrotingswijzigingen, alsook de rapportages van Concernzaken en de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas, is Stadsbeheer op zoek gegaan naar mogelijkheden om deze activiteiten/handelingen op te vangen na het vertrek van de genoemde medewerker.

Opvolging 2018

U bent eind 2017 begonnen met de digitalisering en implementatie van de IDSC-administratie (digitale afvaladministratie). Hierbij zijn er stappen gezet met nieuwe applicaties, en worden er constructieve overleggen gehouden met de afvalverwerkers, ter verbetering van de informatieaanlevering.

Status 2018

Gedeeltelijk opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Memoriaalboekingen - Onvolkomen beheersingsmaatregel

Wij hebben vastgesteld dat er ten aanzien van memoriaalboekingen die binnen de organisatieonderdelen worden opgesteld, geen sprake is van controle (4-ogenprincipe). Tevens kunnen memoriaalboekingen door alle medewerkers van de gemeente Maastricht worden aangeleverd aan FA&T voor verwerking in CODA. De afdeling FA&T verwerkt de aangeleverde memoriaalboekingen in CODA, ongeacht door welke medewerker deze zijn aangeleverd.

Bevinding

Wij hebben in dit kader de gemeente Maastricht geadviseerd om memoriaalboekingen altijd te laten controleren en te laten autoriseren door de financieel adviseur van het desbetreffende organisatieonderdeel. Indien een memoriaalboeking door de financieel adviseur zelf wordt opgesteld, adviseren wij om deze door een andere functionaris binnen het organisatieonderdeel te laten controleren en te laten autoriseren. Tevens adviseren wij om per organisatieonderdeel de memoriaalboekingen centraal via de financieel adviseurs te laten aanleveren aan FA&T voor verwerking. Om de getrouwheid en rechtmatigheid van de memoriaalboekingen te waarborgen, dient de afdeling FA&T derhalve enkel de memoriaalboekingen die zijn aangeleverd door de financieel adviseurs van de diverse organisatieonderdelen te verwerken in CODA.

Opvolging 2018

Tijdens de interim-controle 2018 hebben wij vastgesteld dat naar aanleiding van bovenstaande bevinding strenger gestuurd wordt op de naleving van de interne richtlijnen omtrent memoriaalboekingen.

Er is binnen de gemeente Maastricht sprake van een mandateringslijst waarop is aangegeven welke medewerkers in de organisatie bevoegd zijn tot het aanleveren van memoriaalboekingen. Alvorens FA&T overgaat tot het inboeken van een memoriaalboeking, controleren de betreffende medewerkers of de memoriaalboeking is aangeleverd door een hiertoe bevoegde medewerker (conform de mandateringslijst).

Wij benadrukken echter het risico van onjuiste, onvolledige of onrechtmatige memoriaalboekingen indien deze niet worden gecontroleerd door een tweede functionaris, en adviseren de gemeente Maastricht dan ook om te allen tijde, alvorens een memoriaalboeking wordt aangeleverd aan FA&T, deze te laten controleren door een tweede functionaris.

Status 2018

Opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

Onrechtmatig gebruik binnen- en buitensportaccommodaties door derden

Bevinding

Tijdens onze gesprekken met het management hebben wij vernomen dat een toegangsbeheersysteem voor de binnen- en buitensportaccommodaties voorsnog ontbreekt. Echter, wij hebben begrepen dat hier reeds een aanbesteding voor loopt, en dat er hierdoor wordt gewerkt aan een oplossing.

Opvolging 2018

Tijdens de interim-controle 2018 hebben wij vernomen dat er diverse offertes zijn aangeleverd omtrent het opstarten van de aanbestedingsprocedure voor een nieuw systeem. De systemen die uit de offerterun naar voren zijn gekomen, voldoen niet volledig aan de wensen van het management, en zijn daarom nog niet doorgevoerd. In aanvulling op deze bevinding heeft u aangegeven dat tijdens de normale (wekelijkse) onderhoudsrondes van het team "accommodaties" van Maastricht Sport er een controle op het gebruik van de accommodaties is. Daarnaast is er bij de schoonmaak een controle op gebruik. Aansluitend is in het MT van 9 oktober jl. besloten dat Maastricht Sport steekproefsgewijs gaat controleren op onrechtmatig gebruik. In november 2018 zal de eerste controle plaatsvinden. Maastricht Sport zal in het begin maandelijks alle accommodaties op onverwachte momenten controleren. Na verloop van tijd kan dit steekproefsgewijs worden gedaan.

Status 2018

Gedeeltelijk opgelost.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Opvolging van onze aanbevelingen uit de managementletters van 2017 en eerder

	Voorziening groot onderhoud (Maastricht Sport)
Bevinding	Tijdens onze gesprekken met het management hebben wij begrepen dat uit de voorziening voor groot onderhoud zowel klein als groot onderhoud wordt gedekt. De voorziening groot onderhoud is alleen te gebruiken voor de dekking van groot onderhoud; klein onderhoud dient te lopen via de reguliere exploitatie.
Opvolging 2018	Ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2017 hebben wij vastgesteld dat de voorziening is geanalyseerd, waarbij de uitgaven voor klein onderhoud uit de voorziening zijn gehaald.
Status 2018	Opgelost.

Bijlage

Bijlage – Reikwijdte van onze werkzaamheden

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel over de jaarrekening van 2018, teneinde vast te stellen dat deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente Maastricht, met inachtneming van de wettelijke bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Een jaarrekeningcontrole heeft niet als doel om enige zekerheid te geven over de kwaliteit van de interne organisatie.

De jaarrekeningcontrole bestaat uit een combinatie van controle-werkzaamheden, waaronder een risicoanalyse, analytische procedures, detailcontroles en het testen van de interne controle die is gerelateerd aan en relevant is voor de controle. Wij richten ons hierbij alleen op de interne-controleomgeving die relevant is voor ons oordeel over de jaarrekening.

Dit rapport is gebaseerd op onze interim-werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole 2018. Onze controlewerkzaamheden strekken niet verder dan noodzakelijk om een oordeel af te geven over de jaarrekening van 2018. De controle is daarom primair gericht op de aandachtsgebieden die door de accountant als relevant zijn beoordeeld voor de jaarrekeningcontrole.

Daarnaast is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Indien wij aangesteld zouden zijn om fraudeonderzoek uit te voeren, zouden wij wellicht andere bevindingen en observaties hebben gerapporteerd dan die welke nu zijn opgenomen in deze management-letter.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients’ most complex business challenges. To learn more about how Deloitte’s approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte Network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.